

מה יש כאן?

ערכה לבניית **פינת לאום** בכיתה ולשיעור סביבה: סמלי המדינה, מוסדות השלטון וערכי מגילת העצמאות – בחמש רמות, עם משחקים, קלפי שיח, חידון וערכת כרזות להדפסה.

איך משתמשים?

1. בוחרים רמה בראש העמוד (יסודי • חט"ב • חט"ע • עולים בעברית קלה עם ניקוד • חנ"מ פשוט וחזותי). הרמה נשמרת בכל העמודים.
2. מקרינים על הלוח או שולחים קישור לטלפונים – הכפתורים גדולים ונוחים.
3. מדפיסים את ערכת הכרזות ותולים בפינה. המסגרות של בעלי התפקידים ריקות בכוונה – את השם והתמונה העדכניים מוסיפים בכיתה.
4. "מעצבים את הפינה" שומר את הבחירות רק במכשיר שעליו עובדים.

מערך שיעור – 45 דקות

5-0	פתיחה – בונים את הסמלים: מתנדבים בוחרים על הלוח רק את החלקים הנכונים של הדגל והסמל. שאלה: למה בכלל צריך סמלים?
15-5	מסע הסמלים בקבוצות: שש קבוצות, לכל אחת סמל אחד. קוראים, עונים על "שאלה לחשיבה" ומציגים לכיתה בדקה.
-15 23	מי עושה מה? משחק המיון במליאה – מצביעים באצבעות 1-4 ואז בודקים. מסכמים: מחוקקת, מבצעת, שופטת – ונשיא/ה ממלכתי/ת.
-23 33	קלפי שיח ברביעיות, טיימר 2 דק' לקלף. כל אחד/ת עונה, האחרים מקשיבים בלי לשפוט.
-33 41	מעצבים את הפינה: הכיתה בוחרת "משפט כיתתי", כל אחד/ת כותב/ת פתק שייכות, ומחלקים תפקידים לתליית הכרזות.
-41 45	חידון בזק וסגירה: 3-4 שאלות מהחידון, ומשפט אחד: "מה אני לוקח/ת איתי?"

התאמות לרמות

- **יסודי:** מתמקדים בדגל, בסמל ובהמנון; הרבה יצירה וציור.

- **חט"ב:** מוסיפים את מוסדות השלטון ואת ערכי המגילה.
- **חט"ע:** דיון עמוק – הפרדת רשויות, "יהודית ושוויונית", ביקורת מתוך אכפתיות; משימת "בית חמישי" להמנון.
- **עולים:** טקסטים קצרים עם ניקוד, מילון שורות ההמנון, קלף "הדגל של המדינה שבאתם ממנה" – שתי זהויות יכולות לחיות יחד.
- **חנ"מ:** משפט אחד וסמליל לכל נושא, חידון עם 2 אפשרויות, משחק "בונים את הסמלים", כפתור הקראה.

👉 ממלכתיות ושיח מכבד

- מדברים על **תפקידים ומוסדות**, לא על אנשים או מפלגות.
- את השמות העדכניים בודקים באתרים הרשמיים: אתר הממשלה · אתר הכנסת · בית הנשיא/ה.
- מכבדים כל תלמיד/ה – גם מי שמרגישים שייכות בדרך אחרת. אין תשובה "נכונה" בקלפי השיח.

💙 חיבור לחוסן

במודל **גש"ר מאח"ד**, הפינה נוגעת בשני ערוצים: **א – אמונה וערכים** (ערכי המגילה, "במה אני מאמין/ה") ו-**ח – חברה ושייכות** (קיר השייכות, המשפט הכיתתי). שייכות היא משאב – פינה שהכיתה בנתה בעצמה מזכירה את זה כל יום.

📅 17 יולי מתו זה מתאים במיוחד?

בתחילת שנה (הקמת הפינה), בכ"ט בנובמבר (29.11 – החלטת האו"ם, 1947), בט"ו בשבט – יום ההולדת של הכנסת, ביום הזיכרון וביום העצמאות וביום ירושלים.

🎬 מצגת סצנה אחר סצנה – בסגנון סרט אנימציה תלת־ממדי

גיבורים: **נוי**, תלמידה סקרנית עם תרמיל, ו**זיתי** – ענף זית קטן ומדבר מתוך הסמל.

1. **"הקיר הריק"** – כיתה מוארת בשמש בוקר, קיר ריק ונוי מסתכלת עליו בגבה מורמת. *כיתוב:* מה חסר לנו כאן? *מורה:* מה הייתם תולים בקיר שמספר מי אנחנו?
2. **"הדגל נוחת"** – דגל מתעופף ברוח ונוחת בעדינות על הקיר; הפסים מתגלגלים לרגע לצורת טלית. *כיתוב:* לבן, כחול ומגן דוד. *מורה:* למה דווקא טלית?
3. **"זיתי מתעורר"** – המנורה מתנוצצת, וענף זית קטן פוקח עיניים ומנופף. *כיתוב:* מנורה + זית = מורשת ושלוש.
4. **"תווים מרחפים"** – תווי ההמנון עפים כמו פרפרים מעל העיר, ומילה אחת מאירה: תקווה. *מורה:* איזו מילה מדברת אליכם?
5. **"מבט מלמעלה"** – מצלמה עפה מעל ירושלים בשקיעה זהובה; שלושה מבנים מאירים: כנסת, ממשלה, בית משפט.

6. "שלושה מגדלים וגשר" – שלושה מגדלים מחזיקים יחד גשר; כשאחד נשען יותר מדי, הגשר רועד.
 כיתוב: הפרדת רשויות = איזון.
7. "המגילה נפרשת" – מגילה מתגלגלת על הרצפה והמילים "שוויון", "חופש", "שלום" קופצות ממנה כאותיות זוהרות.
8. "קיר השייכות" – פתקים צבעוניים עפים מכל השולחנות ומתחברים לקיר; נוי וזיתי מחייכים.
 כיתוב: הפינה שלנו – כי כל אחד ואחת מאיתנו הם חלק מהסיפור.

תשובות

מי עושה מה: חוק נגד בריונות – כנסת · מחלוקת שכנים – בית משפט · תוכנית של משרד החינוך – ממשלה · שגריר/ה – נשיא/ה · שאלות לשר/ה – כנסת (פיקוח) · הנחיות בריאות – ממשלה · פגיעה בזכויות – בית משפט · הטלת הרכבת ממשלה – נשיא/ה.

חידון: התשובה הנכונה מסומנת בירוק אחרי כל בחירה, עם הסבר קצר. מפתח מלא בקובץ "מערך שיעור ומפתח תשובות".

מפתח תשובות – חידון

רמה	שאלה	תשובה
יסודי/עולים/חנ"מ	מה יש באמצע הדגל?	מגן דוד
יסודי/עולים/חנ"מ	מה יש בסמל המדינה?	מנורה וענפי זית
יסודי/עולים/חנ"מ	איך נקרא ההמנון של ישראל?	התקווה
יסודי/עולים/חנ"מ	מהי עיר הבירה של ישראל?	ירושלים
יסודי/עולים/חנ"מ	כמה חברים וחברות יש בכנסת?	120
יסודי/עולים/חנ"מ	מה עושים כשמתנגן ההמנון?	עומדים בשקט
חט"ב/חט"ע	מתי הוכרזה הקמת מדינת ישראל?	ה' באייר תש"ח – 14 במאי 1948
חט"ב/חט"ע	איזו רשות מחוקקת את החוקים?	הכנסת
חט"ב/חט"ע	מה מסמלים ענפי הזית בסמל המדינה?	שלום
חט"ב/חט"ע	מי כתב את המילים של "התקווה"?	נפתלי הרץ אימבר

חט"ב/חט"ע	איזה ערך מופיע במגילת העצמאות?	שוויון זכויות לכל האזרחים בלי הבדל דת, גזע ומין
חט"ב/חט"ע	מה מתפקידי נשיא/ת המדינה?	להטיל על חבר/ת כנסת להרכיב ממשלה
חט"ב/חט"ע	בהשראת מה עוצבו הפסים הכחולים בדגל?	הטלית
חט"ב/חט"ע	למה חשובה הפרדת רשויות?	כדי שלאף גוף לא יהיה כוח בלי פיקוח

מפתח תשובות – מי עושה מה?

מצביעים על חוק חדש נגד בריונות ברשת.	הכנסת 🏛️
שני שכנים לא מסכימים על גדר – ומישהו צריך להכריע לפי החוק.	בית המשפט ⚖️
משרד החינוך מפעיל תוכנית חדשה בבתי הספר.	הממשלה 🏢
מקבלים שגריר/ה חדש/ה ממדינה אחרת בטקס רשמי.	נשיא/ת המדינה 🤝
חברי וחברות כנסת שואלים שר/ה שאלות על עבודת המשרד שלו/ה.	הכנסת 🏛️
משרד הבריאות מפרסם הנחיות לשמירה על הבריאות בחורף.	הממשלה 🏢
בודקים אם החלטה מסוימת פוגעת בזכויות של אדם.	בית המשפט ⚖️
אחרי הבחירות – מטילים על חבר/ת כנסת את המשימה להרכיב ממשלה.	נשיא/ת המדינה 🤝

יצרה: רות ראש בן ישי